

Nr 106.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående tillfälligt förstärkning af reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll; gifven Stockholms slott den 15 mars 1912.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen

att för tillfällig förstärkning af reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll bevilja på extra stat för år 1913 ett anslag af 150,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Jacob Larsson.

*Utdrag af protokollet öfver sjöförvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 15 mars 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
              SCHOTTE,
              BERG,
              BERGSTRÖM,
              friherre ADELSSVÄRD,
              PETRÉN,
              STENSTRÖM,
              LARSSON,
              SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Larsson anförde därefter:

På sätt framgår af statsrådsprotokollet (punkterna 6 och 38) öfver sjöförvarsärenden den 13 januari 1912, bilagdt innevarande års statsverksproposition, meddelade jag då, att öfverbetalningar å reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll, hvilka vid 1911 års ingång kvarstått till belopp af nära 190,000 kronor, bort i enlighet med utfärdade föreskrifter genom iakttagande af den största möjliga sparsamhet vid anlåtande af samma anslag under sistnämnda år nedbringas, men att då ännu icke vore känt, huruvida det lyckats att på denna väg helt och hållet täcka öfverbetalningarna. Från varfsmyndigheterna och marinförvaltningen hade emellertid, enligt hvad jag vidare anförde, med styrka framhållits, att de minskningar af öfverbetalningarna, hvilka kunnat ske, åstadkommits genom eftersättande eller uppskjutande af

underhållsarbeten, som bort verkställas. I detta afseende kunde således icke verkliga besparingar anses föreligga, enär dessa arbeten fortfarande kräfde medel, öfverstigande hvad å anslaget under ett följande år kunde afses därför. Med hänsyn härtill uttalade jag därefter, att enligt min mening kvarstående öfverbetalning å anslaget naturligtvis måste täckas samt efterblifna nödvändiga underhållsarbeten skyndsamt komma till utförande. Emellertid förklarade jag mig icke kunna biträda ett af myndigheterna väckt förslag om höjning af omförmälda ordinarie anslag, men höll jag före, att för nämnda ändamål borde hos Riksdagen äskas anslag å extra stat. Igångsatt utredning angående behovet i dessa afseenden vore då icke avslutad, men vid approximativ beräkning hade det nödvändiga beloppet skattats till 150,000 kronor.

I enlighet med hemställan af mig beslöt Eders Kungl. Maj:t därefter i statsverkspropositionen föreslå Riksdagen att, i afbidan på den proposition angående täckande af brist i förevarande anslag samt tillfällig förstärkning af samma anslag, som Kungl. Maj:t kunde komma att till Riksdagen aflåta, för berörda ändamål bland de extra anslagen å femte hufvudtiteln för år 1913 beräkna ett belopp af 150,000 kronor.

Sedan förut omförmälda utredning numera blifvit avslutad, anhåller jag att få underställa Eders Kungl. Maj:ts pröfning ifrågavarande ärende.

Beträffande de anskaffningar och arbeten för flottans räkning, hvilka på grund af det ordinarie anslagets omförmälda ställning måst eftersättas och därför vore af beskaffenhet att bära tillgodoses genom dylikt extra anslag, hade varfscheferna i Karlskrona och Stockholm, en hvar beträffande det honom underlydande varfvet, efter anmodan direkt till sjöförsvarsdepartementet före statsverkspropositionens aflåtande inkommit med skrivelser, upptagande specificerade uppgifter och förslag i dessa ämnen.

Dessa förslag slutade å kostnadssummor af 156,000 kronor för varfvet i Karlskrona och 179,825 kronor för varfvet i Stockholm. Dessutom hade varfschefen i Stockholm ytterligare erinrat om behovet af en del arbeten till sammanlagd kostnad af 161,500 kronor, hvilka arbeten varfschefen upptagit redan i sin till marinförvaltningen aflåtna skrivelse den 31 augusti 1911 angående medelsbehovet för varfvet under år 1913. Sistberörda skrivelse hade ingått bland de handlingar, som marinförvaltningen tagit under öfvervägande för afgifvande af ämbetsverkets uti innevarande års statsverksproposition omförmälda under-

dåniga skrifvelse den 30 september 1911 angående utgifterna under riksstatsens femte hufvudtitel för år 1913.

Med hänsyn till andra viktiga anslagsbehof, som måste tillgodoses vid statsregleringen, samt en på grundvalen häraf företagen granskning af varfschefernas nämnda uppgifter, ansåg jag emellertid, att det belopp, som borde af Riksdagen äskas å extra stat för såväl täckande af brist i anslaget som tillfällig förstärkning däraf, måste, såsom redan nämnts, begränsas till 150,000 kronor, därvid enligt då tillgängliga upplysningar bristens täckande beräknades kräfva en jämförelsevis ringa del.

Efter anmodan har marinförvaltningen med skrifvelse den 8 februari 1912 inkommit med ej mindre utredning angående ställningen å anslaget än äfven förslag beträffande de anskaffningar och arbeten, som borde tillgodoses genom det ifrågasatta anslaget å 150,000 kronor. Omförmälda uppgifter från varfscheferna hafva varit öfverlämnade till ämbetsverket och tagits i öfvervägande vid aflåtande af dess nämnda skrifvelse.

I skrifvelsen meddelar marinförvaltningen, att ämbetsverket före dess aflåtande samrådt med varfscheferna vid flottans båda stationer.

Hvad först beträffar frågan om öfverbetalningen å anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, upplyser marinförvaltningen, att någon öfverbetalning å anslaget vid nästlidet års utgång icke vidare förelegat. Tvärtom hade anslaget lämnat någon behållning, hvars storlek först efter någon tid kunde exakt uppgifvas; och ämnade marinförvaltningen framdeles till Kungl. Maj:t ingifva underdånigt förslag angående dispositionen af denna behållning.

Härefter föreslår marinförvaltningen, att det ifrågasatta extra anslaget å 150,000 kronor måtte få afses för följande anskaffningar och arbeten för flottans räkning, nämligen:

Vidkommande Karlskrona stations varf:

1) Förbättrade inlogeringsförhållanden för sjöreservens manskap i f. d. högvaktsbyggnaden jämte centralvärmeanordning och elektrisk belysning till en kostnad, som i enlighet med varfschefens beräkningar kunde skattas till 30,000 kronor.

I fråga om denna punkt hade varfschefen anfört, att det länge varit ett önskemål att i sjöreservskasernen i högvaktsbyggnaden vidtaga åtgärder för att bereda dit förlagdt manskap en mera med tidens fordringar öfverensstämmande inkvartering. Sedan militärhäktet den

1 oktober 1911 flyttats från varfvet, funnes möjlighet att kunna på ett bättre sätt utnyttja högvaktsbyggnaden och förutvarande häktet för tillgodoseende af nyss angifna kraf. Ett af logementen läge nu på nedre botten mot norr och vore synnerligen ohygieniskt; matsalen vore alldeles för trång, och ingången dit ginge nu genom köket; torkning af våta kläder försigginge framför kakelugnarna i logementen eller i fria luften; duschinnrättning saknades alldeles, oaktadt dylik vore synnerligen behöflig särskildt för sjöreservens manskap, som förrättade kolning af fartyg och pråmar samt i öfrigt hade att utföra smutsiga släparbeten.

I marinförvaltningens förevarande skrifvelse uttalas, att ämbetsverkets chef på platsen tagit närmare kännedom om inlogeringsförhållandena för sjöreservens manskap och vitsordade nödvändigheten af att snara åtgärder vidtoges för vinnande af förbättring däri.

2) Tillverkning af nya dockportar, eventuellt portponton af järn till Lindholmsdockan å Karlskrona varf, hvilket arbete marinförvaltningen beräknat medföra en kostnad af 25,000 kronor, eller 5,000 kronor mera än hvad varfschefen i sin förut omförmälda uppgift för detta ändamål upptagit.

Varfschefen i Karlskrona hade i sin förenämnda skrifvelse anført, att vid en i slutet af november 1911 verkställd undersökning af träportarna till nämnda docka dessa portar befunnits tarvå en snar och grundlig reparation. Genom att ersätta träportarna med dylika af järn skulle vinnas, att sätten icke mera behöfde komma till användning. Detta åter medgäfvde att placera de nya portarna å sättens nuvarande plats, hvarigenom dockan komme att vinna en förlängning af cirka 10 meter. Med anledning af dessa förhållanden ansåg varfschefen sig böra hemställa om anvisande af medel för detta ändamål.

Tillika har varfschefen erinrat, att han tidigare framhållit behovet af nämnda dockas förlängning med 7 meter. Skulle den nu föreslagna åtgärden blifva vidtagen, uppnåddes emellertid äfven behöflig förlängning af dockan.

3) Tillverkning af två reservpannor till torpedbåtarna Plejad, Castor och Pollux samt likaledes två reservpannor till Iriscertens torpedbåtar för en af varfschefen uppskattad kostnad af 46,000 kronor.

Enär anskaffning af reservpannor för torpedbåtarna af nyare typ måste anses synnerligen angelägen, men sådan anskaffning ännu icke kunnat äga rum, hade varfschefen ansett sig böra föreslå nämnda antal reservpannor att tillverkas å varfvet.

Vidkommande Stockholms stations varf:

1) Förlängning af torpedbåtsslipen för en kostnad af 31,700 kronor. Varfschefen vid denna station hade redan i sin förenämnda skrifvelse den 31 augusti 1911 till marinförvaltningen framhållit, att, sedan 4 st. 1:a klass torpedbåtar blifvit förlagda till härvarande station, det vid sliptagningen af dessa båtar, hvilka till djupgående och deplacement voro betydligt större än de förut här förlagda 2:a klass torpedbåtarna, vid lågt vattenstånd varit omöjligt att med nuvarande anordning af slipen få båtarna tillräckligt högt upp på slipvagnarna och på det till slipen hörande horisontala sidoskjutningsplanet, så att långsförskjutning därstädes kunnat äga rum. Nämnda förhållande vore särdeles betänkligt, i synnerhet vid mobilisering, då det gällde att hastigt kunna sjösätta båtarna, men äfven vid förekommande reparationer, då det vore af vikt att hastigt kunna sliptaga båtarna och skjuta dem åt sidan för att ej belamra själfva slipvagnen. För att förebygga nämnda olägenheter vore tillräckligt att förlänga själfva den i vattnet befintliga delen af slipbanan, så att torpedbåtarna inom det för högsta och lägsta vattenståndet gällande vattendjupet under alla omständigheter kunde sliptagas, sidoskjutas och förflyttas på horisontalplanet. Kostnaderna för nämnda arbeten kunde beräknas till 31,700 kronor.

Marinförvaltningen förklarade i sin förut omförmälda skrifvelse den 30 september 1911 sig anse behovet af ifrågavarande förlängning af torpedbåtsslipen vara uppenbart och hemställde därför redan då om åskande hos Riksdagen af erforderliga medel därtill på extra stat.

Med hänsyn till andra anslagskraf föranledde emellertid denna framställning icke något förslag i innevarande års statsverksproposition.

2) Afträdeshus och vattenklosetter å Galèrvarfvvet för en kostnad af 5,400 kronor.

3) Vägar, kajer, broar, stängsel och muddringar till ett kostnadsbelopp af 5,900 kronor, och

4) Allmänna underhållet af fartyg och båtar med belopp af 6,000 kronor.

Marinförvaltningen har tillika förklarat sig anse, att ifrågavarande anskaffningar och arbeten borde för hvardera stationen med hänsyn till graden af behöflighet upptagas i den ordning, hvori de här ofvan omförmäls.

ställande, att under nästlidet år icke endast dessa öfverbetalningar utplånats, utan äfven behållning å anslaget uppstått. Innan marinförvaltningens räkenskaper för år 1911 med utgången af nästkommande april månad avslutats, ser sig ämbetsverket ej i stånd att med säkerhet uppgifva reservationens storlek. Det torde dock kunna antagas, att den icke uppgår till ett belopp, som kan afsevärdt inverka på anslagets ställning innevarande år.

I detta sammanhang anhåller jag få erinra, att under femte hufvudtiteln finnes en fond för krigsfartygs byggande, till hvilken bland annat förts inkomster af försålda och slojade fartyg. Enligt från marinförvaltningen meddelad upplysning uppgingo denna fonds tillgångar den 1 december 1911 till 131,037 kronor 18 öre. Då vid igångsättandet af förut omförmälda utredning angående behöfliga arbeten och anskaffningar förutsattes, att medel å extra stat skulle krävas till täckande af öfverbetalningar å förevarande anslag, anmodade jag marinförvaltningen inkomma med yttrande, om och i hvad mån jämväl nämnda fond nu syntes böra tagas i anspråk för anskaffningar och arbeten för flottan; och har marinförvaltningen i förenämnda skrifvelse den 8 februari 1912 föreslagit, att ett belopp å 39,000 kronor måtte få användas af fonden för vissa angifna anskaffningar vid Stockholms station. Med hänsyn till den nu upplysta ställningen å anslaget anser jag dock skäl ej föreligga att hemställa om anlåtande af fonden för dessa ändamål.

Men då den nuvarande goda ställningen å anslaget uppnåtts allenast genom största inskränkning och sparsamhet i fråga om anskaffningar och arbeten nästlidet år, finner jag däremot berättigadt, att, oafsedt den reservation, som uppstått å anslaget, hela beräknade beloppet å 150,000 kronor må tillföras anslaget såsom tillfällig förstärkning genom extra anslag; och synes mig intet vara att erinra mot den af marinförvaltningen efter samråd med varfscheferna föreslagna användningen af samma belopp.

Med hänsyn till den brådskande beskaffenheten af de afsedda arbetena torde ifrågavarande summa böra få i erforderlig mån disponeras redan detta år.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer jag i underdånighet, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen

att för tillfällig förstärkning af reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll bevilja på extra stat för år 1913 ett anslag af 150,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta i mån af behof förskottsvis utanordna detta belopp redan under innevarande år.

Kungl. Maj:ts Nåd. Proposition Nr 106.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ex protocollo:

J. Joachimsson.
